

Leerkrachten doen onderzoek in het ResearchLab

De kwaliteit van het onderwijs verbeteren en een onderzoekende houding van leerkrachten waarderen en bevorderen. Dat zijn de twee belangrijkste doelstellingen van het [ResearchLab](#) van de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden (SCOH), dat begin 2019 van start is gegaan. Stafmedewerker onderwijs Natalie van der Veen is de projectleider van het ResearchLab. “We willen weten wat werkt en op basis daarvan de kwaliteit van ons onderwijs verbeteren.”

Belangrijk uitgangspunt van het ResearchLab is dat de onderzoeksvragen die worden onderzocht, voortkomen uit de praktijk. Leerkrachten en andere functionarissen van de SCOH-scholen kunnen als ze ergens tegenaan lopen, zich iets afvragen of nader willen onderzoeken, zelf vragen indienen bij het lab. “We hebben dit bewust bottom up georganiseerd,” zegt Van der Veen, “want we vinden het belangrijk dat het ResearchLab echt iets is van de leraren en van de scholen zelf. Het zijn hún onderzoeksvragen die hier worden onderzocht en de onderzoeken moeten opbrengsten hebben waar onze scholen en leerkrachten echt iets aan hebben.”

Uiteenlopende thema's

Vragen blijken er volop te zijn. In de eerste vier, vijf maanden van haar bestaan zijn er zeven vragen door het ResearchTeam behandeld. “Dit zijn niet altijd meteen goede onderzoeksvragen”, vertelt Van der Veen. “Een van de researchteamleden neemt dan ook eerst contact op met de vraagstellende school of leraar om de vraag goed door te spreken en er een onderzoeksvraag van te maken.”

De onderwerpen waar de vragen betrekking op hebben, zijn gevarieerd. Zo zijn er bijvoorbeeld onderzoeken gaande naar de wenselijkheid om op een school met veel NT2-leerlingen vroeg te starten met onderwijs in Engels, naar de waarde van concreet rekenmateriaal als aanvulling op de rekenmethode, en naar de vraag hoe leerkrachten de uitkomst van de woordenschattoets kunnen gebruiken om het onderwijs te verbeteren.

Het laatstgenoemde onderzoek – naar het gebruik van de woordenschattoets – is inmiddels afgerond. In [het onderzoeksrapport](#) vinden leerkrachten onder meer verschillende mogelijkheden om de resultaten van de Cito Woordenschattoets in te zetten in het onderwijs. “Voorop staat natuurlijk dat de scholen wat aan de onderzoeken hebben en aan de slag gaan met de uitkomsten”, zegt Van der Veen, “maar het is aan de scholen zelf wat ze met de uitkomsten doen. De meeste onderzoeken lopen nog, maar het onderzoek naar de woordenschattoets is wat dat betreft voorbeeldig. Dit onderzoek heeft namelijk ook consequenties gehad voor het centrale beleid van de SCOH: we hebben op basis van de uitkomsten het toetsbeleid op stichtingsniveau aangepast.”

ResearchTeam

Het ResearchTeam bestaat uit leerkrachten die affiniteit hebben met onderzoek, bijvoorbeeld doordat ze een master hebben gedaan. De leerkrachten van het ResearchTeam krijgen per schooljaar 60 uur om dit werk te doen, gefaciliteerd door de school waar de betreffende leerkracht werkzaam is. “Dat is vooralsnog de richtlijn”, zegt Van der Veen. “De ervaringen moeten uitwijzen of dat realistisch is, ook omdat het ene onderzoek meer tijd vergt dan het andere onderzoek. Tot nu toe is deze facilitering echter dekkend. Als het nodig is, kan het aantal uren worden aangevuld met bovenschoolse facilitering.”

Als er een vraag binnenkomt, neemt een van de leden van het ResearchTeam contact op met de betreffende school om de vraag te bespreken en zo nodig te herformuleren tot een goede onderzoeksvraag. Het ResearchTeam bespreekt de relevantie en de kwaliteit van de binnenkomende onderzoeksvragen en stelt prioriteiten: welk onderzoek voeren we eerst uit? Als scholen vragen hebben die dicht bij elkaar of in elkaars verlengde liggen, probeert het ResearchTeam deze met elkaar te verbinden.

Nadat de onderzoeksvraag samen met de school is geformuleerd, maakt het ResearchTeam een onderzoeksplan. Daarin zijn meestal literatuuronderzoek en praktijkonderzoek opgenomen. “Het raadplegen van de [Kennisrotonde](#) of een zoektocht op www.voordeleraar.nl is bijvoorbeeld een eerste stap”, vertelt Van der Veen. “Het ResearchTeam inventariseert wat er al bekend is over het onderwerp en voert daarna praktijkgericht onderzoek uit in de school of in meerdere scholen. De lijnen tussen het ResearchTeam en de scholen waar onderzoek wordt uitgevoerd, zijn kort. Er is nauw contact, bijvoorbeeld over het tijdspad en de onderzoeksactiviteiten op de school. Het ResearchTeam legt de conclusies en aanbevelingen vast in een onderzoeksrapport, dat wordt gedeeld met de vraagstellende school, en vervolgens met de andere scholen, onder meer via de website.”

Balans zoeken

Het ResearchLab is een onderdeel van het [Kenniscentrum](#) van de SCOH, dat professionaliseringsactiviteiten, zoals scholingen, trainingen en leernetwerken, organiseert voor het personeel van de eigen scholen. Het team van het ResearchLab werkt vaak samen met experts in de leernetwerken van het SCOH Kenniscentrum. Afhankelijk van het onderzoeksthema, wordt ook samenwerking gezocht met universiteiten. De komende periode zullen mogelijkheden worden onderzocht om de samenwerking met kennisinstellingen structureel in te bedden in het ResearchLab.

“We willen de samenwerking met kennisinstellingen graag verduurzamen, maar op welke manier we dat gaan doen is nog een punt van aandacht”, vertelt Van der Veen. “Dat heeft te maken met het feit dat we nog zoekende zijn naar de balans tussen de wetenschappelijke fundering van ons onderzoek enerzijds en de praktijkgerichtheid ervan anderzijds. Met andere woorden: hoe ver willen we gaan in de wetenschappelijke verantwoording van ons onderzoek? Het ResearchLab kiest voor kortdurend praktijkgericht onderzoek, waarvan de uitkomsten praktisch toepasbaar zijn en waar scholen direct iets aan hebben. Het is de vraag of dat overeind blijft als we intensief gaan samenwerken met

universiteiten. Draait het dan niet te vaak uit op grote, langlopende onderzoeken? Natuurlijk is dat ook uitermate zinvol, maar dat past niet zo goed bij de kleinschalige, regionale, praktijkgerichte insteek van het ResearchLab. We gaan de komende tijd over deze vraag in gesprek met het ResearchTeam en met universiteiten en hogescholen.”